

INTERNATIONELLA **SOCIAL** **DEMOKRATEN** 2013

”Så länge som ofrihet och orättvisor råder i ett samhälle kommer människorna att bjuda motstånd och söka förändra sin situation.”

OLOF PALME, S-KONGRESSEN 1984

UR INNEHÅLLET:

Bitte Hammar-
gren om läget
i Syrien
sidan 6

Jan Eliasson
om sitt
FN-uppdrag
sidan 12

Ny bok om
Västsahara
sidan 14

INTERNATIONELLA SOCIALDEMOKRATEN 2013

Jens Orback: Pinochet i går, Lukasjenka i dag	sidan 3
Med Anna Lindh som förebild	sidan 4
Små förbättringar men fortsatt förtryck i Belarus	sidan 5
Bitte Hammargren: Syrien fortsätter att blöda	sidan 6
Syriskt kvinnonätverk bildat	sidan 7
ANC efter Mandela	sidan 8
Mugabe stärker greppet i omtvistat val	sidan 9
Burmas svåra väg mot demokrati	sidan 10
Facklig gryning i Kina	sidan 11
Jan Eliasson: Mesta tiden upptas av kriser	sidan 12
Viktigt partisamarbete med Östra Jerusalem	sidan 13
Tyst territorium – sju reportage om Västsahara	sidan 14
Varför Västsahara angår oss	sidan 15
På nya uppdrag	sidan 16
Tävling – vinn boken om Västsahara	sidan 16

KORT OM PALMECENTRET

Olof Palmes Internationella Center bildades 1992 av Socialdemokraterna, Landsorganisationen och Kooperativa förbundet. I dag har Palmecentret 27 medlemsorganisationer med sammanlagt över två miljoner medlemmar. Styrelsen utgörs av representanter för medlemsorganisationerna. Ordförande är Wanja Lundby-Wedin och generalsekreterare är Jens Orback. Huvudkansliet finns i Stockholm och har drygt 30 medarbetare. Palmecentret har också lokala kontor i Västra Balkan, Palestina, Sydafrika och Turkiet.

Postadress

Olof Palmes Internationella Center
Box 836
10136 Stockholm

Telefon 08-677 5770

E-post info@palmecenter.se

Hemsida www.palmecenter.se

Palmecentrets solidaritetsfond plusgiro 570-2

Internationella Socialdemokraten

2013 ges ut av Olof Palmes Internationella Center med ekonomiskt stöd av Sida. Sida har ej deltagit i produktionen och ansvaret för innehållet är utgivarens. Utgiven i september 2013.

REDAKTÖR

Berith Andersson Alphonse

GRAFISK FORM

Lena Öierstedt, lena@fettmule.se

TRYCK

V-TAB Norrtälje

FOTON OCH TEXT

Palmecentret om ej annat anges

Pinochet i går, Lukasjenka i dag

40 ÅR HAR GÅTT SEDAN militärkuppen i Chile. Då intog Pinochet och hans mannan Santiago med våld, avsatte premiärminister Allende och gjorde landets nationalstadion till tortyr- och avrättningsläger. Partier och fackföreningar förbjöds och sträng censur infördes. Tusentals människor mördades, ”försvann” och torterades.

Olof Palme tog genast ställning för den chilenska demokratin, mot militärdiktaturen. När ambassadör Harald Edelstam under kuppen i september 1973 ringde Palme fick han stöd för sina modiga insatser som räddade många människoliv. Dagen efter kuppen arrangerade Socialdemokraterna en demonstration i Stockholm där Palme och Alva Myrdal talade. Arbetarrörelsen startade Chile-insamlingen och Palmecentrets föregångare, Arbetarrörelsens internationella centrum, stöttade den chilenska kampen för demokrati genom flera insatser.

Det handlade om solidaritet. Om insikten att demokratisk förändring måste komma från folket självt, men att omvärldens stöd krävs för att nå framgång.

Och det gav resultat. Efter många års kamp – och bokstavligen litervis av blod, svett och tårar – avsattes Pinochet 1989 i det första demokratiska valet sedan 1973.

”**Det handlade om solidaritet. Om insikten att demokratisk förändring måste komma från folket självt, men att omvärldens stöd krävs för att nå framgång.**”

Ungdomarnas, fackens och oppositionens organisering var avgörande. Tack vare dem är Chile i dag en demokrati. Stödet utifrån gav mod, hopp och resurser.

Dagens Chile kan stavas Belarus. Inte för att omständigheterna är identiska. Utan för att de har det gemensamt att folket förvägras sina rättigheter och förtrycks av våldsbenägna maktmän.

Också i Belarus håller diktator Lukasjenka folket i ett järngrepp.

Så liksom i Chile fortsätter människorna i Belarus att organisera sig för demokrati och frihet.

Och liksom i Chile stödjer svensk arbetarrörelse och Palmecentret deras organisering.

Och liksom i Chile kommer vi gemensamt att nå resultat.

Det kan vara lätt att misströsta inför diktatorernas våld. Men låt oss då påminnas om Anna Lindhs ord: ”Uppgivenheten är vår främsta fiende”. I år är det tio år sedan hon mördades. Vi hedrar henne bäst genom att fortsätta kämpa för demokrati i hennes anda. På sidan 4 kan du läsa om Lindhs insatser i Makedonien och läget i landet i dag. Boken ”Anna Lindh och det nya Europa”, är också ett av priserna i vår tävling på sidan 16.

Den chilenska poeten och Nobelpristagaren Pablo Neruda fångade organiserings styrka i dikten ”Till mitt parti”. Några av stroforna lyder:
*Du har givit mig den frihet som den ensamme icke äger.
Du gav mig den resning som trädet behöver.
Du har gjort mig oförstörbar ty hos dig slutar jag inte i mig själv.*

Jens Orback
Generalsekreterare
Olof Palmes Internationella Center

FOTO: LINDA HÅKANSSON

FOTO: MARIA SÖDERBERG

I OLOF PALMES ANDA

Alldeles för många människor i världen lever under förtryck. Palmecentret arbetar för att stärka fattiga människors makt att påverka sina samhällen och sina liv genom att agera gemensamt. Det är när man organiserar sig som krav på rättvisa vinner kraft. Det vet vi från den svenska arbetarrörelsens erfarenheter. Och det är den erfarenheten som är grunden för vårt utvecklingssamarbete.

Palmecentret driver drygt 200 projekt i ett tjugotal länder. De är inriktade på att stärka folkligt deltagande, fackligt samhällsarbete eller partipolitisk organisering. Det handlar till exempel om att stärka organisationer som kämpar för demokratisering i Burma, om facklig organisering för att påverka samhället i Zimbabwe och om att öka kvinnors och ungdomars inflytande i socialdemokratiska systerpartier på Västra Balkan.

Palmecentret arbetar i Olof Palmes anda för att främja demokrati, mänskliga rättigheter och fred. Rent konkret handlar det om samarbete med människor som kämpar mot förtryck. Tillsammans förändrar vi världen – en liten bit i taget.

MED ANNA LINDH SOM FÖREBILD

Anna Lindh, som spelade en viktig roll för att hindra att krig bröt ut i Makedonien 2001, är Radmila Sekerinskas förebild. Själv var Sekerinska en nyckelaktör för att ta Makedonien från gränsen till krig till att bli en stabil EU-kandidat med framtidstro. Men i julas blev hon och landets politiska opposition brutalt utburen ur parlament av säkerhetstjänsten.

TEXT OCH FOTO: JAN SÖDERSTRÖM

– **JAG VAR CHOCKAD**, säger Radmila Sekerinska.

Skandalscenerna från Makedoniens parlament finns att se på Youtube. Socialdemokratiska SDUM och oppositionens 42 ledamöter håller varandras händer. De har stannat kvar i parlamentet i protest för att inte den högerledda regeringen ska kunna driva igenom budgeten utan att oppositionen fått sina röstkort. Då kommer säkerhetsvakter in i salen. De brottar ned och bär ut ledamöterna som tillhör oppositionen, en efter en.

– Om du hade frågat mig 2002 eller 2008 om vi hade lärt oss läxan att stabilitet och utveckling måste gå hand i hand med demokrati, så hade jag sagt ja, säger Radmila Sekerinska.

– Företrädare för över en tredjedel av parlamentet sparkades och släpades ut. På grund av att vi motsatte oss budgeten, att vi försökte göra vår röst hörd. Makedonien gick in i en ny politisk kris. Det var ett allvarligt brott mot konstitutionen, en form av parlamentarisk statskupp och brott mot de mänskliga rättigheterna.

Radmila Sekerinska talar snabbt och välformulerat på perfekt engelska, som vittnar om internationell utbildning. Hon är en av deltagarna i Anna Lindh-seminariet och det är inte utan anledning. En av Lindhs stora bedrifter var ju att som utrikesminister under EU-ordförandeskapet 2001 säkra en fredlig och demokratisk utveckling i ett Makedonien vid randen av inbördeskrig.

Sekerinska spelade, trots sin ungdom, en aktiv roll i den politiska processen och i de förhandlingar med tidigare makthavare som därpå följde enligt EU-planen.

– Makedonien är ett komplicerat land på grund av sin etniska och språkliga mångfald. Makedonien kände lukten av krig. Vi var nära avgrunden, men lyckade undvika de värsta erfarenheterna från våra tidigare jugoslaviska vänner.

REDAN INNAN LINDH blev ett namn i Makedonien hade Sekerinska intresserat sig för den svenska utrikesministern, som intog sin post samtidigt som Sekerinska 1998 blev invald i parlamentet, med liknande bakgrund. Lindh var kvinnan bland de gråa kostymerna på EU:s toppmöten, på samma vis som Sekerinska i makedonsk politik.

– Jag var 25 år, en av endast sju kvinnor i parlamentet, i en period där kvinnor var närmast icke existerande i politiken, osynliga och utan inflytande. Särskilt när jag steg i hierarkin saknades kvinnliga förebilder, säger Sekerinska, i dag 41 år.

Sekerinska blev direkt vice premiärminister och ansvarig för EU-integrationsprocessen och därefter premiärminister under en period 2004. I dag är hon oppositionsledare och själv en kvinnlig politisk förebild och hyllad för sitt mod.

Hennes och SDUM:s politiska utmaning är att Makedoniens befolkning har så stora problem med att klara vardagen att den demokratiska diskussionen får komma i andra hand. Makedonien har 30 procents arbetslöshet och över 50 procent av de unga går utan jobb. Var tredje lever under fattigdomsgränsen.

Regeringen utnyttjar namnkonflikten med Grekland till att flirta med nationalistiska strömningar och utmålar oppositionen som hinder för den ekonomiska utvecklingen.

– Vi trodde att fler människor skulle delta i våra protester mot regeringens agerande. Många av oss blev besvikna. Men i en atmosfär som skapar rädsla och där regeringsmakten verkar absolut, är det svårt.

– Om du frågar medborgarna i Makedonien är de största problemen fattigdomen och arbetslösheten. De politiska problemen kommer i andra hand. Men när dessa bryter ut ökar tyvärr de ekonomiska problemen, säger Sekerinska.

2001 AGERADE EU, under Lindhs och Solanas ledning, snabbt, tydligt och beslutsamt för demokrati och mänskliga rättigheter. Efter händelserna 24 december 2012 har EU varit tyst, splittrat och räddhågat i sina reaktioner. Det tog månader och hot om bojkott av lokalvalen innan EU tillsatte en undersökningskommitté. Men Sekerinska tvivlar på att den leder någon vart. Istället kan regeringen hävda att oppositionen lägger nya hinder för landets redan uppskjutna färd in i EU-värmen.

– När vi förlorade valet 2006 ansåg jag att det inte var hela världen. Det var tvärtom ett tecken på ett hälsosamt system, där man röstar bort om man inte är framgångsrik. Nu har vi gått in i ett stadium typiskt för Balkanländerna. Vi har en "Milosevic-regering" utan krig. På ett sätt är det ännu sämre eftersom det inte finns något brådskande skäl att reagera på det. Vi slåss ju inte mot hela världen.

Ändå utstrålar Sekerinska en positiv kraft som påminner om Anna Lindhs.

Är du någonsin själv rädd?

– Nej, ärligt talat inte. Jag reagerar politiskt på dessa händelser. Men jag var chockad i parlamentet. Jag kunde inte tro att något sådant kunde hända i mitt land. Jag var arg, inte rädd. Men många människor var rädda. 🌐

Små förbättringar men fortsatt förtryck i Belarus

Den politiske fången Mikola Statkievitj, (S)-ledare, fick inga vykort med födelsedagshälsningar den 12 augusti. Fängelseledningen sa nej.

Människorättsaktivisten Ales Bialiatski, dömd till fyra års fängelse, fick efter åtta månader ett matpaket av sin fru Natallia Pintjuk.

TEXT: MARIA SÖDERBERG

DET MESTA ÄR MED andra ord som förr. Repressionen mot olikstänkande fortsätter – parallellt med tillfälliga lättnader.

En av de som fortsätter på barrikaden är Tatiana Revjaka. Hon arbetar på människorättsorganisationen Vjasna, och mottog 2006 Anna Lindh-stipendiet i Stockholm.

– Det mesta är som vanligt, säger hon, men jag tror att det kan bli bättre.

Så svävande uttryckte hon sig vid det senaste besöket i Sverige i april 2013.

Det är inget ovanligt svar från de som valt att öppet gå emot regimen. Få kunde eller ville förutse det hårdnade förtrycket, men hoppet lever och Tatiana Revjaka fortsätter att irritera sitt lands ledare. Till exempel genom att dela ut vykort på offentlig plats. När hon och hennes kollega Uladzimir Labkovitj stod utanför ett varuhus i Minsk den 4 augusti blev de gripna.

Vykortens budskap var att uppmärksamma tvåårsdagen av domen mot Ales Bialiatski då han fick straffet fyra års fängelse. Efter en del administrativa turer med polis och domstol fick vykortsutdelarna sitt straff: Böter tre mil-

joner belarusiska rubler (2 196 kronor).

De har överklagat domen och menar att de varken ingått i någon ”massdemonstration” eller genomfört ett illegalt möte.

– Jag hann få en inblick i häktet på polisstationen, berättar Tatiana Revjaka, som är lättad över att hon kom lindrigt undan den här gången.

– Där, på häktet, är det fullständigt vidriga förhållanden med svamp på väggarna, förfallna och trasiga dörrkarmar och smutsiga linoleummattor på golvet.

DEN LYNNIGA INRIKESPOLITIKEN mot enskilda stärks nu av ytterligare osäkra faktorer om vart landet är på väg.

EU har under sommaren upphävt flera sanktioner som infördes efter valnatten i december 2010 när hundratals fängslades och samtliga presidentkandidater som öppet var emot president Lukasjenka greps. Till exempel ströks nuvarande utrikesministern Uladzimir Makejs namn från listan över personer som inte får inresetillstånd till EU-länderna.

Det innebar att Makej kunde delta i det utrikesministermöte som genomfördes den 22 juli i Bryssel, inom ramen för det Östliga partnerskapet.

En symbolhandling under juli månad var frigivningen av poeten och politikern Uladzimir Njakljajeu och journalisten Iryna Khalip.

När Uladzimir Njakljajeu den 25 juli försattes på fri fot, uttalade han lakoniskt att ”han

Tatiana Revjaka delar ut vykort för att uppmärksamma att det var två år sedan Ales Bialiatski greps.

FOTO: NASHA NIVA

överförts från en egen cell till den allmänna avdelning där hela Belarus befinner sig”.

Njakljajeu blev fri efter det att en domstol beslutat att inte utdöma det straff med ”uppskjuten verkställighet” och begränsningar i rörelsefriheten som han dömdes för efter presidentvalet 2010.

MEN DESSA HÄNDELSER sker i skuggan av Ryssland, ett grannland som för bara några år sedan ansågs ge medborgarna större fri-

het. I dag kan Belarus känna sig omsprunget av Vladimir Putins hårdnande styre, där fristående journalister och juristers liv svävar

i livsfara om de granskar makten för närgångenhet. Och där människor med sexuell läggning, som inte anses befinna sig inom normen, löper risk att misshandlas, jagas på flykt och sätts i fängelse.

För många år sedan kunde man höra skämtsamma kommentarer om att Ryssland använde sitt grannland Belarus, med dess despotiske president Lukasjenka, som ”provlaboratorium”. Där skulle man kunna se hur långt man kunde pressa de politiska motståndarna till tystnad och passivitet.

Huruvida den ryska politiken tagit intryck av några ”laboratoriesvar” är svårt säga, men den ryska administrationen intar en mer försiktig hållning gentemot de belarusiska oppositionella i dag. Ryssland är inte längre samma tillflyktsland och till EU-och Schengenländer krävs visum för en hög kostnad, om man inte råkar ha turen att bli inbjuden.

Tatiana Revjaka, som aldrig tycks ge upp, har flera gånger sagt att offentligheten är oppositionens bästa redskap. Med Internet har kontaktytorna stärkts de senaste åren. Nu vet hela världen, om de så önskar, en hel del om hur Mikola Statkievitj och andra politiska fångar har det.

– Och kunskap måste vi ge! lägger hon till.

– Dessa två saker är de bästa medlen mot maktmissbruk. 🌐

” Nu vet hela världen, om de så önskar, en hel del om hur Mikola Statkievitj och andra politiska fångar har det.”

FOTO: MARIA SÖDERBERG

En syrisk flicka vid flyktinglägret Al-Zaatri i Mafraq, Jordanien.

FOTO: MUHAMMAD HANED/SCANPIX

SYRIEN FORTSÄTTER ATT BLÖDA

Tragedin i Syrien har nu kostat minst 100 000 döda. Varken regimen eller rebellerna har kontroll över hela landet. Ju längre detta blodiga inbördeskrig pågår, desto svårare blir det att bygga upp en fungerande nation igen.

TEXT: BITTE HAMMARGREN

KONFLIKTEN I SYRIEN känns i hela Mellan-östern. Men den började som en spontan protest bland några skolbarn i mars 2011. När barn i staden Daraa klottrade det slagord som spred sig som en löpeld genom arabvärlden – ”Folket vill att regimen faller” – blev de gripna och torterade. Assadregimen ville stämma i bäcken.

Men i stället växte det fram en flodvåg av protester, främst bland landets sunnimuslimska majoritetsbefolkning. Efter 40 år under klanen Assads diktatur hade miljoner syrier fått nog.

PALMECENTRET OCH SYRIEN

Palmecentret har gett stöd till demokratiska krafter i Syrien i fem olika projekt sedan sommaren 2011. Samarbetet är inriktat på att stärka samordning och demokratisk organisering inom demokratiörelsen och på att stärka kvinnors organisering för att öka deras inflytande i fredsprocessen. Stöd har också getts till att dokumentation och information om övergrepp mot mänskliga rättigheter i Syrien.

När regimen sköt ihjäl, grep och torterade fredliga demonstranter trodde de upproriska först att de skulle få stöd av Nato och Qatar, så som libyerna fick våren 2011 mot Gaddafi-regimen i Tripoli.

Men de trodde fel. Stödet från väst uteblev. I stället deserterade armésoldater och officerare, främst sunnimuslimer, för att bilda rebellgrupper i eller utanför den löst sammanhållna Fria syriska armén, FSA.

Efter två och ett halvt års konflikt är nu hälften av alla syrier personligt drabbade på något sätt – som flyktingar i eller utanför landet eller som hjälpberoende, konstaterar Syriens Röda halvmåne, den instans som FN:s humanitära hjälp går via.

Geografiskt och militärt är Syrien delat i tre:

- **Assadregimen**, understödd av Ryssland, Iran och libanesiska Hizbollah, slåss för att behålla en korridor från gränsen mot Jordanien i söder via Damaskus och Homs fram till Medelhavskusten. Där finns den alawitiska minoritetens hemorter. Assadklanen är alawitisk. Men när regimtrupperna återtar terräng behöver det inte vara tecken på styrka utan snarare på motståndarnas svaghet.

- **Rebellerna**, stödda av Turkiet och Gulf-

araber, håller stora områden i norr. Men oppositionen är samtidigt splittrad mellan olika fraktioner och ideologier. Över delar av det oljerika östra Syrien vajar al-Qaidas svarta fana och där finns städer med sharia-domstolar.

- **Kurderna**, tio procent av befolkningen, håller egna enklaver i norr, nära gränsen mot

” När barn i staden Daraa klottrade det slagord som spred sig som en löpeld genom arabvärlden – ‘Folket vill att regimen faller’ – blev de gripna och torterade.”

Turkiet. Där slåss PYD, den syriska grenen av PKK, mot sunnijihadister som Jabhat al-Nusra, en grupp som står på USA:s terrorlista.

MEDAN SYRIEN BLÖDER är Ryssland och USA inbegripna i ett Kallt krig 2.o. Stormakterna talar om att hålla en ny Syrienkonferens, kallad Genève II. Men på oppositionssidan är ingen redo för samtal med Assad-regimen. De slåss för positionera sig fram till den dag de kan tvingas till förhandlingsbordet. Oppositionen behöver dock få fler företrädare för minoriteterna för att bli mer representativt.

I oppositionens politiska koalition, som bildades i Doha och som mötts igen i Istanbul, är också kvinnor starkt underrepresenterade.

Ryssland, som inte tänker släppa taget om

Nytt syriskt kvinnonätverk

Syriska kvinnoaktivister har med stöd av Palmecentret bildat ett nätverk för att främja kvinnors ställning i Syrien – i dag och i morgon. ”Kvinnofrågorna kan inte vänta”, säger Basma Qadmani, ledande profil i Syriens demokratiörelse.

TEXT: BITTE HAMMARGREN

NÄR DEMONSTRATIONSTÅGEN har dragit fram genom arabiska storstäder i Tunisien, Libyen och Egypten har kvinnor ofta gått i första ledet. Men när det gäller att skriva lagar och författningar, bygga partier och statsförvaltningar har kvinnor hamnat i bakvattnet i land efter land.

Detta ville en rad syriskas kvinnorrättsaktivister råda bot på. De fick stöd av Palmecentret som genom ett Sidabidrag på 2,5 miljoner kronor hjälpte till att upprätta Syriskas kvinnonätverket.

– Målet är att främja jämställdhet och kvinnors ställning i det offentliga livet, säger en av den syriskas oppositionens mest namnkunniga

personer, Basma Qadmani, tidigare talesman för Syriskas nationalrådet. Nu ingår hon i ledningen för det kvinnonätverk som höll sitt konstituerande möte i Kairo i maj.

– Vår utgångspunkt är att kvinnofrågorna inte kan vänta. De kan inte underordnas den mänskliga tragedi som pågår. Dessutom kan kvinnor spela en central roll i försoningsarbetet mellan olika folkgrupper, säger Basma Qadmani på telefon från Paris.

STARTSKOTTET TILL NÄTVERKET kom i februari 2013, då Palmecentret bjöd in till en konferens i Stockholm.

– Då visade det sig att syriskas kvinnor kunde göra något som männen inte lyckats med: att samarbeta, säger Samira Zair, pedagog i Mölndal, men sedan länge engagerad i att hjälpa syriskas kvinnor som suttit i fängelse.

Konferensdagarna i Stockholm fylldes av hårda diskussioner. En del deltagare kom från det regimkontrollerade Damaskus, medan andra var från rebellernas områden. Där deltog kvinnor som stöder det väpnade motståndet och andra som är emot det. Där fanns sunniter, kurder, kristna och några alawiter som är motståndare till den alawitiska president Assad.

– Bara för att de är kvinnor tycker de inte lika om allt. Det fanns politiska skillnader, men också en vilja att kvinnor ska vara representerade och ha inflytande, säger Palmecentrets generalsekreterare Jens Orback.

Han imponerades av hur snabbt deltagarna tog sig fram i debatterna och kunde rösta i fråga efter fråga.

När kvinnonätverket höll sitt konstituerande möte i Kairo i maj enades man om stadgar som utgår från en rad internationella konventioner, som FN:s kvinnokonvention.

Basma Qadmani hymlar inte med att islamisk fundamentalism utgör en utmaning och kommer att så förbli även i framtiden.

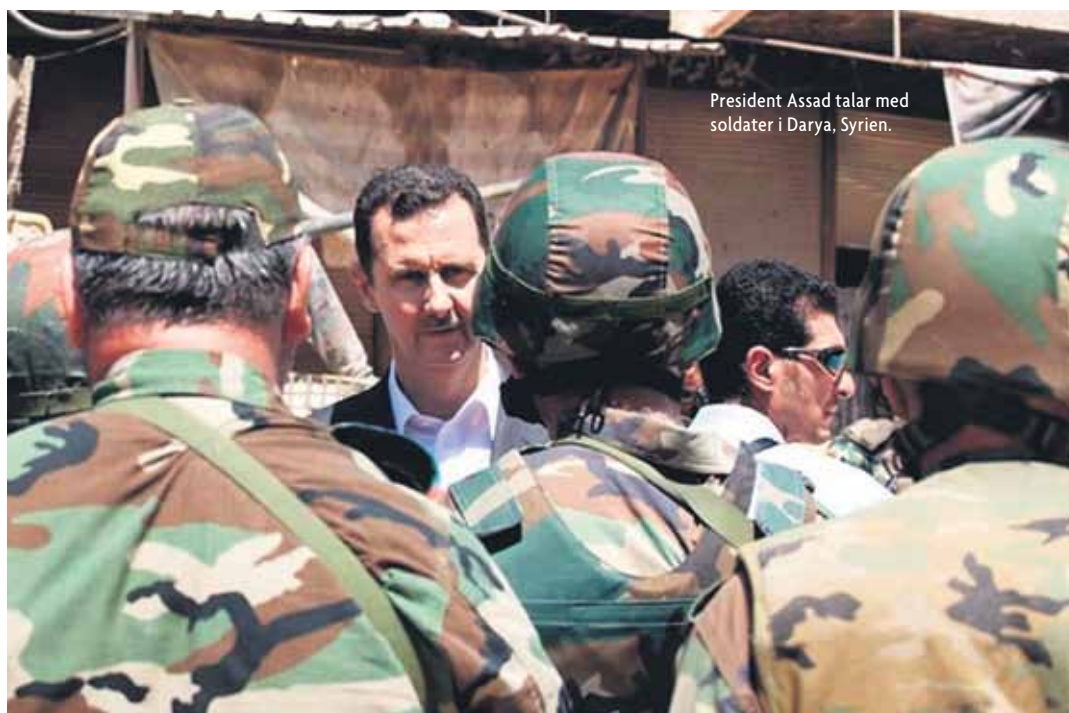
– Det finns kvinnor som propagerar för införandet sharialagar. Men vi tänker försvara våra principer och förhindra lagar som strider mot FN:s kvinnokonvention. Det är en ständig kamp vi måste ta. 🌐

sina allierade i Damaskus, är en aktiv diplomatisk spelare.

Det är också Saudiarabien, som ger olika rebellgrupper i FSA lättare vapen. Men vapensändningarna från lilla Qatar har torkat in denna sommar, efter Dohas felsatsning på Muslimska brödrskapet i Egypten.

För Iran är Bashar al-Assad bara en taktisk allierad. Teheran är redo att offra honom om det kommer någon annan i Damaskus som kan hålla länken till Hizbollah öppen.

USA:s president Obama har inte förverkligat sitt löfte att ge ”väl utvalda” rebellgrupper vapen. USA vill ha garantier för att tunga vapen inte hamnar i al-Qaidas händer. Men när USA inte kan hålla sina löften om att leverera vapen till moderata krafter i FSA, uppfattar många syrier det som ett svek. De drar bittert slutsatsen att USA, liksom Israel, helst ser att Syrien förblir delat och försvagat. 🌐

KÄLLA: SYRIAN PRESIDENCY/AP/SCANPIX

ANC EFTER MANDELA

Nelson Mandela har utan tvekan varit ANC:s främsta ledare och partiet har hittills vunnit alla demokratiska val. Men nu har många sydafrikaners förväntningar ersatts av otålighet och ilska över korruption och ökade klyftor.

TEXT: BIRGITTA SILÉN OCH MIKAEL LEYI FOTO: BRAM LAMMERS

NYSS FYLLDA 95 ÅR ligger Nelson Mandela sedan ett par månader tillbaka på sjukhus. Hans tillstånd är kritiskt och hela världen följer utvecklingen. Sydafrikanerna har ett komplicerat förhållande till Nelson Mandela. Mediernas rapportering visar ett enat Sydafrika som uttrycker oro för sin landsfader. Talar man däremot med människor på gatan har samtalen mindre övertoner och varierar från en önskan om att Mandela borde få lämna denna jord i frid, via ett direkt ointresse, till en uttalad kritik mot hans person och politiska arv.

ANC var befrielse rörelsen som samlade motståndet mot apartheid-systemet under decennier och att Nelson Mandela har varit dess främsta ledare och symbol är oomtvistat. I slutet av 1980-talet, efter årtal av sociala protester, en ekonomi i kris som en följd av stora militära

”**Korruptionen är på många håll utbredd och skandalerna har avlöst varandra på lokal och nationell nivå.**”

kostnader för att upprätthålla apartheid och de internationella sanktionerna skickade apartheidregeringen till slut trevare till ANC om förhandlingar. Nelson Mandela accepterade inviten men bland dem inom ANC som kände till vad som skedde i det fördolda fanns det flera som var kritiska. Mandela visade sig dock vara en tuff och klok förhandlare som vägrade låta sig frigges innan alla politiska fångar också frigivits och ANC återigen legaliserats. I februari 1991 kunde så Mandela lämna fängelset och ANC bli ett politiskt parti. Det var självklart att Mandela valdes till partiets ordförande och vid det första demokratiska valet 1994 blev han också Sydafrikas president.

TIDEN DÄREMELLAN VAR en kritisk epok för Sydafrika. De politiska partierna förhandlade om villkoren för ett fritt, demokratiskt val samtidigt som det fanns krafter inom säkerhetsstyrkorna och rasistiska grupper som med våld försökte sabotera processen. Apartheid-statens indoktrinering av den vita befolkningen satt djupt; de svarta var inte bara mindre värda, de var

också farliga och skulle säkerligen ta hämnd. Men Nelson Mandelas budskap var mot alla odds inte fyllt av hat och hämnd, utan av försö- ning. Samtidigt drog han sig inte för att säga ifrån mot regimen när Sydafrika flera gånger stod på randen till ett inbördeskrig. I efterhand framstår Sydafrikas övergång från apartheid till demokrati som en närmast otrolig balansakt. Nelson Mandela var den som mer än någon annan personifierade nationell försoning, en tilltro till den nya kon- stitutionen och till demokratins potential. Han representerar en typ av ledarskap som det är ont om inte bara i Sydafrika, utan i världen. Ett ödmjukt och lyssnande ledarskap som inte är till för sin egen skull utan som agerar utifrån den demokratiskt bärande tanken att politisk representation ska komma ur folket och finns till för att tjäna deras intressen.

NU HAR DET GÅTT SNART 20 år sedan apartheid formellt avskaffa- des och visserligen är Sydafrika en demokrati där befolkningen kan gå till valurnorna vart femte år men de ekonomiska klyftorna växer, arbetslösheten är mycket hög och kriminalitet och våld ger inte vika. ANC har regerat sedan 1994 med mer än 60 procent av rösterna i alla val och styr de flesta av landets provinser och kommuner. Korruption- en är på många håll utbredd och skandalerna har avlöst varandra på lokal och nationell nivå. Ett exempel är det brutala användandet av våld i samband med arbetarprotesterna i gruvorten Marikana och ett annat president Jacob Zumas användning av offentliga medel för mångmiljonrenoveringen av sin familjebostad. Det visar på en oroande tendens inom det politiska etablissemangen där egenintresse alltför ofta tillåts gå före allmänintresset. Många sydafrikaners förväntningar på demokratin har ersatts av otålighet, misströstan och ilska med våld- samma protester i kåkstäderna som följd. Den största skillnaden för den ANC-ledda regeringen i Nelson Mandelas frånvaro kommer kanske att vara att man har allt färre möjligheter att hänvisa till och gömma sig bakom historien. I nutidens mer oförlåtande ljus framträder reger- ingens oförmåga att genomföra reformer som förbättrar människors liv och minskar fattigdomen med brutal tydlighet. ANC:s framtid är beroende av dess förmåga att ta itu med utmaningarna och föra fram ledare vars ambition är att återigen ena nationen. 🌐

Nelson Mandela röstar i valet 2009 i Sydafrika.

Det är bland väljare på landsbygden som Robert Mugabe och ZANU-PF har sitt starkaste stöd.

Thoko Matshe, Palme-
centrets regionkoordi-
natör för södra Afrika.

Robert Mugabe kom till makten i Zimbabwe för 33 år sedan. Enligt det officiella resultatet kommer han att sitta kvar efter valet i juli 2013, trots anklagelser om valfusk.

TEXT: MÅRTEN LÖFBERG

Mugabe stärker greppet i omtvistat val

REDAN PÅ VALNATTEN till den 1 augusti stod det klart att Zimbabwes ledare sedan 33 år, Robert Mugabe och maktpartiet ZANU-PF, kommer att fortsätta att dominera den politiska utvecklingen. Enligt det officiella resultatet för presidentvalet fick Mugabe 61 procent medan hans antagonist sedan över ett decennium, och premiärministern i samlingsregeringen sedan 2008, Morgan Tsvangirai, fick 34 procent av rösterna. Även i parlamentsvalet har ZANU-PF erövrat över två tredjedels majoritet, tillräckligt för att på egen hand kunna ändra landets grundlag.

Förhoppningar fanns på ett tydligt valresultat, åt endera hållet, som skulle vara svårt att ifrågasätta för motståndarsidan och kunna leda till slutet på de bittra politiska motsättningar som lamslagit landet. Men den klara segern för Mugabe underkänns nu helt av Tsvangirai och hans parti MDC-T, och den innebär med all sannolikhet även slutet för samlingsregeringen. Trovärdiga anklagelser om systematiskt valfusk har framförts från flera håll. Så många som 750 000 väljare kan ha raderats från röstlängderna och därmed berövats sin rösträtt.

De internationella reaktionerna varierar. EU framhåller ”påstådda oegentligheter och rapporter om ofullständigt deltagande”, och Afrikanska unionen (AU) talar om valen som ”fria och tillförlitliga”. AU är dock överens med SADC, södra Afrikas samarbetsorgan, om att anklagelser om valfusk måste utredas innan valen kan betraktas som rättvisa.

– Även om valfusk förekommit i den omfatta-

ning som påstås är det uppenbart att Mugabe och ZANU-PF vann en jordskredsseger med de röster man faktiskt fått, säger Thoko Matshe, Palme-centrets regionkoordinator för södra Afrika.

– Mugabes segermarginal är för stor för att enbart förklaras med fusk. Även om samtliga väljare som försvunnit från röstlängden skulle ha lagt sina röster på Tsvangirai, skulle Mugabe ha vunnit, fortsätter Thoko Matshe.

I valet 2008 skakades makteliten i ZANU-PF i grunden när oppositionspartiet MDC-T, sprunget ur fackföreningsrörelsen, nådde

stora framgångar. För första gången sedan självständigheten 1980 fick den forna befrielserörelsen se sig åsidosatt. Den populära Tsvangirai vann presidentvalets första runda och tvingade president Mugabe till en förnedrande andra valomgång.

MED EN UTVECKLING präglad av ekonomisk stagnation och nyliberalt orienterad ekonomisk politik kom verkligheten att alltmer dramatiskt skilja sig från ZANU-PF:s slagord. I ett jäsande folkligt missnöje hade MDC-T drivit en framgångsrik kampanj och regimen reaktion blev exempellöst brutal. Den våldsvåg som iscensattes mellan presidentvalets första och andra omgång blev kulmen på ett decennium av grova övergrepp. Den drabbade framför allt hundratusentals lantarbetare och människor i städernas slumområden, medan

västlig media främst berättade om vita farmägares konfiskerade egendomar.

– ZANU-PF har arbetat intensivt för att nederlaget 2008 inte skulle kunna upprepas. Man har genomfört en enorm mobilisering och en kampanj med enkla budskap riktade till folk på landsbygden, medan MDC-T i stort sett varit frånvarande, menar Thoko Matshe.

Medan MDC-T haft stora framgångar i de större städerna har partiet nästan uttraderats i flera regioner på landsbygden. Men stämningen på gatorna i Harare och andra städer har varit lugn sedan valresultatet publicerades och inga större protester har planerats.

– Tsvangirai och MDC-T som tidigare symboliserade politisk förändring har alltmer kommit att förknippas med makteliten. Man var en folklig protesterörelse som blivit en del av det politiska etablissemangen och Tsvangirais person har mist sin popularitet. Mer än en seger för ZANU-PF är valet en förlust för MDC-T, konstaterar Thoko Matshe. 🌐

PALMECENTRET OCH ZIMBABWE

Den svenska arbetarrörelsen samarbetar sedan länge med progressiva organisationer i södra Afrika. Palme-centret stödjer i dag nio folkrörelseprojekt i Zimbabwe, med inriktning mot folkligt deltagande, fackliga rättigheter, kvinnors rättigheter samt yttrandefrihet. Samarbetet i Zimbabwe omfattar 23,7 miljoner kronor under 2012–2014.

Burmas svåra väg mot demokrati

Övergripenheten mot jordbrukares rättigheter ökar i Burma.

Att vägen mot demokrati inte är enkel framgår tydligt under en workshop som Palmecentret och våra partners genomför. Polis och militär underrättelsetjänst kommer på besök och dokumenterar vilka som deltar och vad vi pratar om. Men de är mycket artiga, ber om ursäkt för att de stör och uttrycker sin tacksamhet över att vi är där och stödjer landets arbetare. När vi föreslår att polisen ska bilda en fackförening tycker de att det är en lysande idé.

TEXT: FRIDA PERJUS FOTO: SARA KOLLBERG

BURMA HAR TAGIT STEG i demokratisk riktning sedan militärjuntan, som styrt landet med ett järngrepp i fem decennier, iklädde sig civil kostym efter det riggade parlamentsvalet i november 2010. Men det var först när Aung San Suu Kyi, ledare för oppositionspartiet NLD, släpptes ur sin husarrest och hennes parti i ett fyllnadsval till parlamentet 2012 vann över 80 procent av rösterna som demokratiska reformer genomfördes. Bland annat har mediecensuren hävts och hundratals politiska fångar släppts. En av de viktigaste reformerna är att arbetare, för första gången på femtio år, har möjlighet att organisera sig och bilda fackföreningar.

Men utmaningarna för den unga fackföreningsrörelsen är stora. En av de organisationer som Palmecentret stödjer är Workers' Solidarity League for Burma som är en stödorganisation för nybildade fackföreningar. Ye Min Naing, ordförande för WSLB, beskriver situationen så här:

– I dag finns det 520 fackföreningar men ingen av dem kan beskrivas som stark. Det enda som är möjligt i detta skede är att lösa tvister mellan arbetstagare och arbetsgivare. Fackföreningarna måste driva på den lagstiftande makten i parlamentet men parlamentet är ineffektivt. För att driva på den lagstiftande makten krävs att vi har starka nätverk mellan fackföreningar och formar federationer. Ett hinder för att bilda starka fackföreningar är att arbetarna arbetar för långa timmar och

inte har någon tid att vara aktiva. Ett annat är polisens kontroll av fackligt aktiva.

Omvärlden har efter reformerna svarat på förändringen genom att bland annat lyfta de ekonomiska sanktionerna. Utländska investerare som tidigare varit både hämmade och rädda för att investera i "skurkstaten" rusar nu till det "gyllene landet". Ett land som är rikt på både naturresurser och billig arbetskraft. Förmodligen en av de allra sista oexploaterade marknaderna i världen. Och det är just i ljuset av detta som utvecklingen i Burma måste ses.

Det senaste omvärlden hörde från Thein Sein var att han inte tänker ställa upp för omval som president 2015 och att det har tillsatts en kommission för att undersöka och utvärdera den odemokratiska konstitutionen. Thein Sein skulle inte motsätta sig Aung San Suu Kyi som president om folket röstar på henne.

MEN PARALLELLT MED DENNA solskenshistoria finns en dyster utveckling. I takt med att investeringarna i Burma har ökat har även övergreppen mot jordbrukares rättigheter ökat. Tusentals bönder har fått sin mark beslagtagen av staten som sedan sålt vidare till högstbjudande. I de naturresursrika bergsområdena, som är hemvist åt de etniska minoriteterna, har hela byar utplånats och människor tvingats flytta för att lämna plats åt vattenkraftverk, dammar och oljeledningar. I samband med dessa projekt har övergreppen mot lokalbefolkningen ökat i form av tvångsarbete och systematiska våldtäkter. Detta visar på de stora bristerna i Burmas rättssystem, militärens alltför stora makt och korruptionens hårda grepp. Bristerna kan endast rättas till om Burmas befolkning genom fullt demokratiska val får möjlighet att välja en regering och för att detta ska ske måste den odemokratiska konstitutionen skrivas om. Det räcker dock inte med fria val.

– Vi – bönder och fackliga organisationer – måste bygga ett starkt civilt samhälle för att skapa en snabbare övergång till demokrati. Partier kan inte göra det själva, säger Ye Min Naing. 🌐

Ye Min Naing, ordförande för WSLB.

FACKLIG GRYNING I KINA

Den senaste tidens många strejker i Kina har tvingat fram små förändringar till det bättre för fabrikernas anställda. Social oro ses som ett hot mot den stabilitet som, enligt kinesiska kommunistpartiet, är en förutsättning för fortsatt ekonomisk tillväxt.

TEXT: ANNA SUNDSTRÖM

– **SOM EN BRO MELLAN** arbetarna och fabriksledningen. Så beskriver Liau, sin roll som fackföreningsledare på skofabriken i Guandong-provinsen i södra Kina. Att han också är personalansvarig och därmed en del av ledningen verkar han inte se som ett problem.

Liau visar stolt runt på fabriksområdet. I tre stora lokaler sitter rader av arbetare och tillverkar skor. Allt görs för hand. Till och med logotypen målas för hand med hjälp av en schablon. Ljudnivån är öronbedövande och lukten av lim ligger tung. Användningen av hörselskydd och andningsmasker är minst sagt sporadisk.

I Kina finns uppskattningsvis 265 miljoner migrantarbetare. Termen migrantarbetare för tankarna till utländsk arbetskraft. Men i Kina handlar det om människor som lämnar landsbygden för att söka arbete i industristädernas fabriker. Migrantarbetarna står på grund av hukou, en form av folkbokföring som knyter din sociala trygghet till din hemprovins, utanför det sociala trygghetssystemet. Lämna du provinsen lämnar du din möjlighet till sjukvård, skola och omsorg.

I den fabrik vi besöker anses arbetsvillkoren vara goda. Arbetarna får betalt per producerad enhet – men det finns en miniminivå och en normal lön ligger på 2 000–3 000 yuan (ungefär detsamma i kronor) i månaden. De arbetar åtta till tio timmar om dagen, 22 dagar i månaden. Det finns en hälsoklinik på området vilket är i enlighet med lagen.

Så här ser det inte ut i alla fabriker. Vi

besöker en organisation som arbetar med att dokumentera arbetsskador och hjälpa drabbade arbetare. Någon tillförlitlig statistik för arbetsplatsolyckor finns inte. Uppskattningsvis skadas dock varje år en miljon arbetare i Kina och cirka 80 000 avlider. Utifrån en skala från ett till tio graderas skadan, och kompensationen baseras på lönen och skadans grad.

Hu, som förlorade sin hand för drygt fyra år sedan, fick efter en långdragen process 120 000 yuan. Men ofta uteblir ersättningen eftersom arbetsgivaren vägrar att betala. Särskilda arbetareorganisationer, så kallade Workers' NGO:s, kan då hjälpa till att driva rätten till ersättning till domstol. Om du känner till dina rättigheter och vet vart du ska vända dig vill säga. De flesta blir utan ersättning.

–Varför vände du dig inte till den lokala fackföreningen?” frågar jag Hong Mei som

”**Någon tillförlitlig statistik för arbetsplatsolyckor finns inte men uppskattningsvis skadas varje år en miljon arbetare i Kina och cirka 80 000 avlider.”**

2008 krossade stora delar av sin vänstra underarm i en vävmaskin.

– Jag räknade inte med att kunna få någon hjälp från dem, svarar hon. Den enda tillåtna fackföreningen i Kina, All China Federation Trade Union (ACFTU), är en del av partiapparaten och företrädarna utses av partiet. Fackföreningen saknar helt legitimitet hos arbetarna. Ofta finns ingen lokal fackklubb och kontakten mellan arbetare och fack är obefintlig.

Samtidigt finns små tecken på förändring,

Antisjälvmoersnät vid en Foxconn-fabrik.

FOTO: SACOM

främst i Guandong-provinsen. Fler och fler kollektivavtalsförhandlingar äger rum och på flera fabriker har arbetarna själva utsett representanter som ska vara deras ombud i förhandlingar med arbetsgivaren. Förändringarna har kommit som ett svar på den senaste tidens många strejker. Uppskattningsvis äger 30 000 strejker och andra större protestyttringar rum i Kina varje år.

Att en resa på tusen mil börjar med ett enda steg, är ett välkänt kinesiskt ordspråk. Kanske bevittnar vi just nu det första steget. Elektronikproducenten Foxconn, som bland annat producerar iPhone, verkar ha tröttnat på strejker som orsakat produktionsstopp och de negativa skrivelser som följt efter att arbetare i protest mot hårda arbetsvillkor tagit sina liv. Företagsledningen har lovat att fria val ska äga rum i alla deras fabriker. Kinesiska arbetare ges därmed för första gången en möjlighet att på demokratisk väg utse sina fackliga företrädare.

Optimisterna ser detta som en väg att förbättra arbetarnas villkor och påverka ACFTU. Men vägen är lång. Tre decennier av tillväxt har lyft hundratals miljoner människor ur fattigdom, men klyftan mellan rika och fattiga i Kina är en av de största i världen och en källa till ökad social oro. 🌐

FAKTA OM KINA:

Enligt den kinesiska konstitutionen råder "organisationsfrihet", men i verkligheten är den enda fackliga organisation som tillåts att arbeta öppet All China Federation of Trade Unions, ACFTU. Ledningen för ACFTU utses i realiteten av det kinesiska kommunistpartiet.

Kina har en bra arbetsrättslig lagstiftning, men problemet är att den ofta inte efterlevs. Så kallade Workers' NGO:s arbetar genom att ge juridisk hjälp och utbildning om arbetares rättigheter för att förbättra lagens tillämpning och arbetsmiljön. Palme-centret samarbetar på olika sätt med ett antal Workers' NGO:s.

Arbetarna sitter i långa rader. Ljudnivån är hög och doften av lim tung.

JAN ELIASSON: MESTA TIDEN UPPTAS AV KRISER

För drygt ett år sedan tillträdde Jan Eliasson uppdraget som biträdande generalsekreterare i FN. Det är det högsta internationella uppdraget en svensk har haft sedan Dag Hammarskjöld var FN:s generalsekreterare på 1950-talet. Arbetsdagarna är långa och uppgifterna många men i sommar tog han sig ändå tid att svara på några frågor från Internationella Socialdemokraten.

FOTO: UN PHOTO/EVAN SCHNEIDER

FEM SNABBA FRÅGOR:

Läser just nu: Mary Robinsons självbiografi och långa artiklar i The New Yorker.

Bästa tipset under långa flygresor: Läs, sov, skriv brev eller dagbok och lyssna på musik.

Äter helst: Fisk och frukt.

Ser fram emot: Att få träffa familj, vänner, spela tennis och tillbringa mer tid i Sverige.

Inspireras av: Goda exempel och förebilder, alltifrån Mandela till Malala. Försöker få kraft både från framgångar och motgångar.

Den 1 juli 2012 tillträdde du uppdraget som biträdande generalsekreterare i FN. Hur har året varit?

Hårt arbete men också mycket stimulerande. Arbetsdagen är från 8 på morgonen till 8 på kvällen om jag inte är på FN-uppdrag i till exempel Mali, Libanon eller Afghanistan. Mesta tiden upptas av kriser, svårast av alla Syrien men också konflikter i Afrika, som ofta hamnar på Säkerhetsrådets dagordning.

Som tur är har jag dock möjlighet att också arbeta med mer långsiktiga frågor, främst med att accelerera genomförandet av FN:s millenniemål (MDGs) och att sätta dagordningen för utvecklingsarbetet efter år 2015 då de nuvarande målen löper ut.

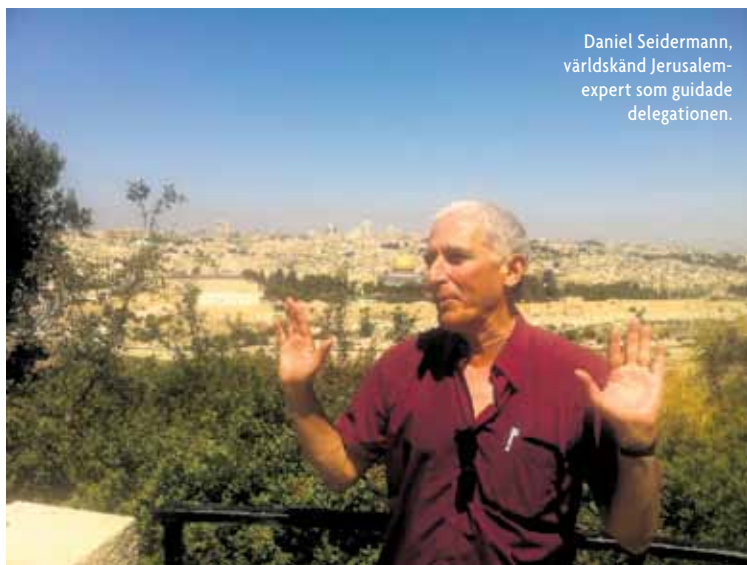
Jag försöker också arbeta för att få FN-systemet mer samlat och koordinerat.

Utrikesnyheter handlar ofta om krig och våld, och sällan om de situationer som aldrig förvärrats tack vare intensivt diplomatiskt arbete. Kan du nämna någon sådan situation från året som gått?

Somalia är ett exempel på ett land som under många år präglats av konflikter och umbäranden för landets befolkning. Men på senare tid har landet fått en politisk ledning som ingett hopp om framtiden. FN har under denna tid arbetat intensivt för att ge stöd till arbetet för fred, utveckling och respekt för mänskliga rättigheter. Det är ingen lätt uppgift med al Shabaab fortfarande aktivt och i ett land med ofta starkare klankänsla än nationell lojalitet.

Burma har de senaste åren gått från att ha varit en sluten diktatur till att öppnas upp och vissa reformer i demokratisk riktning har genomförts. Du träffade nyligen Burmas president Thein Sein. Hur ser du på utvecklingen i Burma efter det samtalet?

Jag hade ett längre möte med Thein Sein i Bangkok i april. Det är ingen tvekan om att han vill fortsätta reformerna på väg mot demokrati och respekt för mänskliga rättigheter. Vi bör ge honom allt stöd i detta arbete. Dock bör vi också fortsätta dialogen med landets ledare och politiska personligheter om vikten av att lösa problemen med rohinga-befolkningen, och allmänt sett, relationerna mellan buddhister och muslimer i landet. Det finns oroande tecken på att dessa problem kan urarta och underminera reformprocessen. 🌐

Daniel Seidermann, världskänd Jerusalem-expert som guidade delegationen.

Veronica Palm med Adnan Hussein, borgmästare i östra Jerusalem.

SSU Stockholm på besök hos Fatah Youth i östra Jerusalem.

Samarbetet mellan Socialdemokraterna i Stockholm och systerpartiet Fatah i Östra Jerusalem har stor politisk betydelse i Palestina. Projektet som heter "Capital to Capital" är viktigt eftersom det bidrar till att ge legitimitet till Östra Jerusalem som huvudstad i en framtida fri palestinsk stat.

TEXT: ISABEL LUNDIN

Viktigt partisamarbete med östra Jerusalem

UNDER EN VECKA I JUNI rådde det full aktivitet i östra Jerusalem. Representer från Socialdemokraterna i Stockholm var på besök för att genomföra projektets första aktivitet. Samarbetet syftar till att genom utbildning av kvinnor, ungdomar och valda representer stärka deras inflytande och därmed kapaciteten hos Fatah att framgångsrikt genomföra sitt politiska arbete i östra Jerusalem.

– Samarbetet är viktigt för Fatah i östra Jerusalem inte bara på grund av den utbildning som många av Fatahs medlemmar får utan också för den stora politiska betydelse projektet har. Vårt samarbete signalerar att östra Jerusalem är palestiniernas huvudstad i en framtida palestinsk stat, sida vid sida med Jerusalem som Israels huvudstad. Internationellt samarbete gynnar oss i stort men detta specifika projekt har redan lyckats med att skapa engagemang hos ungdomar, kvinnor och ledare i organisationen, säger Ziyad Abu Zayyad som är projektledare för den palestinska gruppen.

Östra Jerusalem ockuperades och annekterades illegalt av Israel 1967, något som inte erkänns av internationella samfundet. Enligt internationell rätt är östra Jerusalem ett ockuperat palestinskt territorium och en del av Västbanken, som tillsammans med Gaza också ockuperades under junikriget 1967.

SEDAN DESS HAR MER land konfiskerats och illegala israeliska bosättningar uppförts på ockuperad mark. Enligt israeliska statistiska centralbyrån bor cirka 200 000 av de uppskattningsvis 515 000 israeliska bosättarna i Östra Jerusalem. Även om det inte finns någon fysisk gräns mellan den östra och västra sidan av Jerusalem existerar

en glasmur i invånarnas medvetande. Israeler och palestinier som bor i Jerusalem vistas inte "på den andra sidan" och möts således inte i det vardagliga livet.

Att verka politiskt för Fatahmedlemmarna i östra Jerusalem är kantat med problem. Sedan 2001 är PLOs representation i östra Jerusalem nedstängd och palestinsk politisk aktivitet förbjuden.

Förutom deltagarna från Socialdemokraterna i Stockholm var ungdomar från SSU-distriktet på plats för att vara med i en gemensam utbildningssatsning med ungdomar från Fatah.

– Jag lärde mig om de speciella förhållanden som palestinier boende i Jerusalem lever under. Ungdomarnas historier från fängelsevistelser, att se muren och att passera genom militära vägspärrar är några saker som satte avtryck under resan, berättar Andrea Törneström, SSU Stockholm.

VERONICA PALM, DAG LARSSON och Joel Ensjö från ledningen för Socialdemokraterna i Stockholm deltog i besöket för att ge sitt stöd åt samarbetet, lära känna ledarskiktet i Fatah och lära sig mer om situationen i östra Jerusalem. Bland annat besökte de Ei, det område som israeliska regeringen vill bebygga med 4 000 bostäder för 14 500 bosättare i syfte att expandera Jerusalem. Israelisk bebyggelse här skulle innebära att Jerusalem byggs ihop med den stora bosättningen Ma'ale Adumim och att östra Jerusalem geografiskt skulle skäras av från Västbanken och omöjliggöra en sammanhållen framtida palestinsk stat.

– Bebyggs Ei-området är det oåterkalleligt och en tvåstatslösning är inte längre genomförbar, säger Daniel Seidermann, världskänd Jerusalemexpert som guidade delegationen. 🌐

”**Östra Jerusalem ockuperades och annekterades illegalt av Israel 1967, något som inte erkänns av internationella samfundet.**”

VARFÖR VÄSTSAHARA ANGÅR OSS

”Vi är en del av en global värld, fullt ut, vare sig vi vill eller inte. Vi äter livsmedel från Västsahara, använder Omega 3 som är producerat på fiskolja därifrån. Svenska fiskare är aktiva i vattnen och sen är det fosfor. Utan fosfor skulle vi svälta ihjäl. Marocko sitter på denna värdefulla resurs och fosfor hamnar i våra hem. Göder våra gräsmattor, finns i fläsket vi köper och äter och finns till och med i hundmaten!” Det säger Lars Schmidt, en av författarna till boken *Tyst Territorium*.

TEXT: ANNIKA TORSTENSSON FOTO: OLA KJELBYE

I MIN HAND HAR JAG en liten plastpåse med ett oansenligt, sandliknande innehåll som färdats en lång och krokig väg från fosfatgruvan i Bou Craa till Sveavägen 68 i Stockholm. Denna dyrbara sand fraktas med båt från Västsahara till en fabrik i Litauen varifrån författarna har lyckats muta till sig prover. Fosfor behövs till konstgödsel och utan den skulle världen svälta. Marocko och Västsahara uppskattas kontrollera över 70 procent av världens samtliga brytbara tillgångar. Trots att folkrätten slår fast att västsaharierna har rätten till det som utvinns i deras land hamnar vinsterna hos ockupationsmakten Marocko. Och alla köper, om än inte öppet. Om detta handlar ett av kapitlen i boken. Författarna har följt fosfors väg från gruvan till bacon, ströbröd och hundmat producerade i EU. De visar också att svenska pensionsfonder äger aktier i internationella gödsel företag som köper västsaharisk fosfatmalm.

Lars Schmidt säger att de skrivit *Tyst Territorium* för att påminna om situationen för västsaharierna samt för att visa på några av anledningarna till varför inget händer trots att folkrätten är tydlig och klar. Handeln med fosfor, liksom att bland andra Frankrike och USA är be-

roende av Marocko, är en del av förklaringen. Och vi som läser boken och upprörs – vad kan vi göra?

– Engagera er. Vi borde kunna göra Västsahara till en Sydafrikafråga, agera som under apartheid. Vi kan bojkotta varor, se till att företag slutar sälja produkter med innehåll från Västsahara. Vi kan vända oss till våra politiker. Fakta i målet är klara, säger Lars Schmidt.

Han är en av få svenskar som har skildrat det marockanska förtrycket inifrån och jag frågar vad han främst tar med sig från sin resa.

– Jag var rädd. Jag inser att den rädsla jag kände inte är någonting mot vad de som bor där upplever, de som som dagligen, stundligen lever i det totala övervakningssamhället. Vägspärrarna, poliserna. När som helst kan du gripas eller frågas ut. Tänk att ständigt leva under den pressen. Jag fattade verkligen vilken situation det var och imponerades stort av deras mod.

– Det var också djävligt sorgligt att se hur en halva av befolkningen sitter i flyktingläger år efter år och en halva lever kvar. Alla längtade efter att få träffa sina släktingar. De uttryckte en blandning av sorg och kämpaglöd.🌍

Författaren Lars Schmidt är en av få som har skildrat situationen i Västsahara inifrån. Här i samtal med guiden Karbash Mohamed Moulud.

PALMECENTRET OCH VÄSTSAHARA

Palmecentret arbetar för att förbättra kvinnors ställning i Västsaharas frihetsrörelse och har valt att rikta fokus mot unga kvinnor. I samarbete med Olof Palme-skolan, som drivs på initiativ av den lokala kvinnorrättsorganisationen National Union of Sahrawi Women (NUSW), bidrar S-kvinnor i Stockholm till att ge ökad kunskap om politiskt deltagande och demokratiska processer.

Tyst Territorium – sju reportage

om Västsahara är en av de första svenska skildringarna inifrån ett land som inte finns trots att det borde. Fakta är klara: Västsaharierna har rätt till sitt eget land. Internationella domstolen i Haag konstaterade det redan 1975 och Spanien lovade västsaharierna självständighet när de lämnade sin gamla koloni samma år, helt i enlighet med FN.

Men så har det inte blivit. Marocko ockuperar Västsahara sedan 1975 och den halva av befolkningen som stannat kvar har blivit andra klassens medborgare i sitt eget land. Oppositionella förföljs och fängslas. Den

andra halvan av befolkningen lever sedan snart fyrtio år i tältläger i öknen på andra sidan gränsen till Algeriet. Varför ser det ut så här? Det försöker författarna Fredrik Laurin och Lars Schmidt att ta reda på. Olof Palmes Internationella Center är engagerat i kampen för ett fritt Västsahara sedan många år och har stött författarnas arbete med boken ekonomiskt. Boken ges ut av Atlas förlag hösten 2013. Här presenterar vi ett kort utdrag.

I människorättskampen Ahmed Nassiris hem viftar besökarna med den västsahariska flaggan. Flaggan kan de inte visa utomhus, då riskerar de att gripas.

Smara – decennier av kamp

Det första vi möttes av i Smara var en enorm militärförläggning. Över porten stod: *Dieu Patrie Roi*, »Gud Fosterlandet Kungen«. Smara är västsahariernas stad, den enda i Västsahara som de själva grundat. Och 1973 bildades motståndsrörelsen Polisario just här. Men nu är västsaharierna i minoritet i sin egen stad. Myndigheterna har skeppat in marockaner i tusental, bjudit dem på bostad och arbete. Soldater och poliser håller staden i ett järngrepp. /.../

Vi väntade på människorättskampen Ahmed Nassiri. Efter en stund kom han i en liten vit bil, en vänlig man med nästan runda ögon. Hur skulle han i hemlighet kunna skjutsa tolv svenskar till ett möte? Det kunde han inte. Men han verkade strunta i vilket och körde oss i omgångar på allt sämre gator mot utkanten av staden, de fattiga kvarter där västsaharierna bodde. Där var inga vägar asfalterade och husen fallfärdiga.

Han stannade framför en liten plåtdörr i ett stort hus, hans hem. En brant trappa tog oss upp på andra våningen. Däruppe i en stor hall stod skor i en hylla och flera andra par nedanför på golvet. Fem vackra kvinnor i melhafa, den traditionella sjalen, kom fram och vecklade upp västsahariska flaggor och ville att vi skulle ta bilder. Vågade vi? Jo, de ville ju. I det stora ljusblå vardagsrummet satt nio familjemedlemmar på stora kuddar utefter väggarna. En ensam glödlampa dinglede i taket och tjocka draperier hängde för fönstren. En matta täckte golvet. Vi bjöds på beskt te med mängder av socker och fruktjuice ur små tetrapak. /.../

Några vänner till Nassiri kom in. Kvinnorna i färggranna melhafas, männen i daräa, den ljus blåskimrande kaftan de använder vid högtidliga tillfällen. Runt halsen hade de virat den västsahariska flaggan. Flaggan kunde de inte bära utomhus, då skulle de gripas. »Men vi försöker låta bli att tänka på risk«, sa Abdallahy Jouda. Men tänk om polisen kommer hit och ser er.

»Om något händer, så händer det. Det slutgiltiga är döden, det är det enda som finns. Och vi vet inte när den inträffar«, svarade han och klappade värden Ahmed Nassiri på axeln.

»Nassiri har blivit arresterad sju eller åtta gånger«, sa han. Den blide Nassiri log. Han var välkänd, hade suttit fängslad i många år. Senast han gripits var 2009. Han hade släppts i april 2010 och startat människorättsorganisationen Freedom Sun.

»Polisen känner till oss. Vi har inget att dölja«, sa han med låg röst och försvann ut i hallen. Det blev en kort tystnad, så sa Abdallahy med ett litet grin: »We are a bit addicted to adrenalin!«

Alla garvade högt; vi behövde tydligen inte vara gravallvarliga. Abdallahys röst var ljus och svag, svår att höra. Han ursäktade sig: »A biological problem«, kallade han det och berättade om sina år som student i Marrakech i Marocko under 1980-talet. Hur han och andra västsaharier förföljdes och förtrycktes. Hur alla resurser kanaliserades till Marocko. Att det inte fanns ett enda universitet i hela Västsahara. Och i Smara: ingen gynekolog, ingen barnläkare, ingenting.

»De tar våra resurser, det är ren kolonialism!« sa han.

Är läget trots allt bättre nu än på 80-talet?

»Vadå bättre?« snäste han.

Jag menar ... mindre förtryck, lite mindre hårt? Han drog efter andan.

»Låt mig svara med en fråga: Vad är kolonialism?«

Rösten var hånfull. Jag var väl naiv, kanske dåligt påläst. Men jag var där för att förstå, för att beskriva. Förklara du! sa jag. Vad är det? Jag har aldrig upplevt det. »Lucky you. Kolonialism är kolonialism.«

Nassiri kom tillbaka. Det blev lugnare. Rummet fylldes med fler personer. Unga kvinnor berättade om sin kamp, intifadan de deltog i. Varje vecka demonstrerade de, vecklade ut sina flaggor och krävde ett fritt Västsahara. Många var barn, tio–tolv år gamla. Andra gick i gymnasiet. När polisen kom sprang de åt alla håll. De olyckliga hann inte undan.

»Polisen tog mig, se här!« sa en ung flicka och pekade på sitt högra öga. Det stirrade porslinsögestelt.

»De slog mig över ögonen, det var ett år sedan. Vi var en massa barn som gjorde en liten intifada. Tio–femton minuter, sedan kom polisen, de slog ner alla som inte hann undan, barn och kvinnor. De tog en sten och slog mig i ögat. Sedan tog de tog min mamma också, när hon var hemma. Hon är fortfarande i fängelse.«

Så nu demonstrerar du inte längre? Hon log och nickade ivrigt.

»Jo, det måste vi. Alla gör det. Vi gör det på gatorna, och i skolan. Överallt intifadar vi!«

Nassiri nickade stilla.

»Det är deras tur att bli slagna och illa behandlade. Först var det deras farföräldrar, sedan deras föräldrar. Nu är det barnens tur.«

” Jo, det måste vi. Alla gör det. Vi gör det på gatorna, och i skolan. Överallt intifadar vi!”

PÅ NYA UPPDRAG

ANN LINDE

Grattis till nya jobbet som chef för internationella avdelningen på Europeiska Socialdemokratiska Partiet i Bryssel!

Hur känns det?

– Fantastiskt spännande och roligt att få fortsätta jobba med internationella frågor men nu från ett europeiskt perspektiv. Kul att lära känna nya människor i EU-världen.

Vilken är din viktigaste arbetsuppgift?

– Dels att leda det europeiska partiets internationella arbete och kontakter, bland annat med resor till USA, Mellanöstern och Kina och ansvara för de socialdemokratiska ministernätverken inom utrikes-, försvar-, bistånds- och handelsfrågor, dels att vara med i ledningen för vår gemensamma valrörelse till Europaparlamentet i maj 2014.

Största utmaningen?

– Att få alla våra socialdemokratiska partier att kunna driva frågor till exempel när det gäller Mellanöstern och viktiga förhandlingar inom handel och hållbar utveckling. Och sedan att göra ett bra Europaval förstås!

ELLINOR ERIKSSON

Grattis till nya uppdraget som vice ordförande för YES (Young European Socialists, hette tidigare ECOSY)!

Hur känns det?

– Det känns stort och nytt. Det är väldigt inspirerande att få arbeta tillsammans med andra unga europeiska socialdemokrater för att förändra europeisk politik. Jag tror jag kommer få fullt upp!

Viktigaste arbetsuppgift?

– Att kraftsamla de unga inför Europaparlamentsvalet. Vi har en ungdomsarbetslöshet som är skyhögt i alltför många av EUs medlemsländer. Därför har vi inom YES jobbat på bred front med till exempel European Youth Guarantee, en europeisk motsvarighet till 90-dagarsgarantin, för att se till att unga får antingen jobb eller utbildning. Vi kan inte riskera att förlora en hel ungdomsgeneration.

Största utmaningen?

– Att högerextrema, rasistiska och populistiska partier är på frammarsch i hela Europa och försöker vinna mark i kommande val. Inte minst bland unga. Vi måste stå upp för det inkluderande och solidariska samhället, och vara en motrörelse till de mörka krafterna.

WANJA LUNDBY-WEDIN

Grattis till nya uppdraget som ordförande för Olof Palmes Internationella Center!

Hur känns det?

Det känns hedrande, men också spännande att få vara med och utveckla det viktiga arbete

som görs på Palmecentret.

Vilken är din viktigaste arbetsuppgift?

Att medverka till att medlemsorganisationerna känner en stark delaktighet i Palmecentrets verksamhet. Så min uppgift blir att se till att styrelsen har en tydlig strategi som bygger på deras förväntningar.

Största utmaningen?

Att aldrig ge upp, orka hålla i, att tydligt visa att politisk och facklig organisering är vägen ur fattigdom världen över. Men även att göra rätt prioriteringar, vilket är svårt när behoven är så stora.

VINN FINA PRISER!

Svarsformulär finns på www.palmecenter.se. Du kan också skicka svaren som e-post till info@palmecenter.se

A. Hur förkortas den enda tillåtna fackföreningen i Kina?

- 1. LO
- x. ACFTU
- 2. CTU

B. I vilken stad höll det syriska kvinnonätverket sitt möte i maj?

- 1. Kairo
- x. Damaskus
- 2. Beirut

C. I vilket land bor halva Västsaharas befolkning i flyktingläger?

- 1. Marocko
- x. Algeriet
- 2. Mauretanien

D. Vilket år blev Nelson Mandela president i Sydafrika?

- 1. 1994
- x. 1991
- 2. 1997

E. Hur hög är arbetslösheten bland unga i Makedonien?

- 1. 20 procent
- x. 30 procent
- 2. 50 procent

första pris

andra pris

tredje–femte pris